

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА**

Пояснювальна записка
до кваліфікаційної роботи бакалавра
на тему

КОМПОЗИЦІЯ «ПАДАЮ. ВГОРУ!»

*Текст містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело*

Виконала: Оргіш Інна Володимирівна,
студентка 4 курсу, групи 40 ом
спеціальності 023 Образотворче
мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація

Керівник: Цебенко Л. І. ст.викладач кафедри
образотворчого мистецтва УДУ
імені Михайла Драгоманова

Рецензент: Кравченко Н. І., доцент, кандидат
мистецтвознавства УДУ імені
Михайла Драгоманова

Київ 2025

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Педагогічний факультет

Кафедра образотворчого мистецтва

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр

Напрямок підготовки 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 023 Образотворче мистецтва, декоративне мистецтво, реставрація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри
професор Шевнюк О.Л.

“ 25 ” вересня 2024 року

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ СТУДЕНТУОртіш Ірина Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)1. Тема роботи (проекту) Композиція „Параю. Вгору”керівник роботи (проекту) Цибенко Миколай Іванович ст. викладач
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

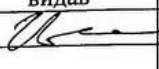
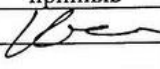
затверджені наказом від “ 25 ” вересня 2024 року № 3

2. Строк подання студентом роботи (проекту) 15 травня 2025 року3. Вихідні дані до роботи (проекту) Створити авторську композицію на тему „Параю. Вгору”4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) Дослідити авторську концепцію композиції за мотивами творчості Миколи Керролла;
Створити образотворчу композицію за мотивами творчості Миколи Керролла „Параю. Вгору”.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Лінійне, форматом 100x70

6. Консультанти розділів роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
	Цеденко Р.Т., ст. викладач		

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи (проекту)	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Затвердження теми дипломного проекту	вересень 2024	викон.
2.	Збір теоретичного, практичного та творчого матеріалу до дипломного проекту	листопад 2024	викон.
3.	Затвердження ескізів дипломного проекту	грудень 2024	викон.
4.	Творча робота над дипломним проектом	січень-квітень 2025	викон.
5.	Підготовка презентації дипломного проекту	травень 2025	викон.
6.	Попередній захист проекту	травень 2025	викон.

7. Дата видачі завдання 25 вересня 2024 р.

Студент

(підпис)Срощи Т.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)Цеденко Р.Т. ст. викладач
(прізвище та ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

Примітки:

1. Форму призначено для видачі завдання студенту на виконання дипломної роботи (проекту) і контролю за ходом роботи з боку кафедри і директора інституту (декана факультету).
2. Розробляється керівником дипломної роботи (проекту). Видається кафедрою.
3. Формат бланка А4 (210 × 297 мм), 2 сторінки

УРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ

Направляється студент Ортим І.В.
(прізвище та ініціали)

до захисту дипломної роботи (проекту)

за напрямом підготовки **02 Культура і мистецтво**

спеціальністю **023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація**

на тему: Композиція „Параю. Вогонь!“
(назва теми)

Дипломний проект і рецензія додаються

Декан Факультету проф.Олефіренко Т.О.

Довідка про успішність

Ортим І.В.
(прізвище та ініціали студента)

за період навчання на педагогічному факультеті з 20 21 року до 20 25
року повністю виконав навчальний план за напрямом підготовки,
спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно 86,5%, добре 13,5%, задовільно 0 %;
шкалою ECTS: A 86,5%; B 5,4 %; C 8,1 %; D 0 %; E 0 %.

Секретар факультету

(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника дипломної роботи (проекту)

Студент (ка) Лина Олександрівна виконала дипломний проект на високому художньому і фаховому рівні і заслуговує на присвоєння кваліфікації «Дизайнер»

Керівник роботи (проекту) [підпис]

(підпис)

«09» червня

2025 року

Висновок кафедри про дипломну роботу (проект)

Дипломний проект розглянуто.

Студент Олександр І.В.

(прізвище та ініціали)

допускається до захисту даного проекту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва [підпис]

професор О.Л.Шевнюк

Примітки:

1. Зазначаються дані щодо навчальних досягнень студента за період навчання у вищому навчальному закладі, висновок керівника дипломної роботи (проекту) та висновок кафедри про дипломну роботу (проект).
2. Формат бланка А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ВІДГУК НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Оргіш Інни Володимирівни

(Прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності
ОКР

023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
бакалавр

Тема кваліфікаційної роботи

КОМПОЗИЦІЯ «ПАДАЮ. ВГОРУ!»

Матеріали *полотно, олія*

1. Актуальність теми

Звернення до літературного джерела, яке несе в собі потужний гуманістичний меседж і його переосмислення в жанрі образотворчого мистецтва додає оптимізму в наш непростий час. Тому вважаємо тему кваліфікаційної роботи важливою і актуальною.

2. Позитивні якості роботи

Студентка, звернувшись до жанру картини- ілюстрації, обрала авторську техніку для всебічного опрацювання теми, створила композицію з використанням художньо-виразальних засобів олійного живопису, зробила виразну, самобутню роботу. Це підхід, що вимагає від виконавця володіння не тільки засобами створення зображення, його стилізації, графічно-знакового вирішення, але й володіння обраною технікою, знання усього спектру її зображувальних можливостей. Вперше запропонувавши авторську концепцію картини за мотивами творчості Льюїса Керолла, студентка вдало справилася з поставленою задачею, стилістично об'єднавши усі елементи у картинній площині.

Композиція динамічна, побудована у вигляді спіралі, що створює ефект падіння, занурення в інший вимір і надає роботі змістовної багатомірності.

Практичні навички і знання, набуті в час виконання кваліфікаційної роботи, збагатили мистецький досвід дипломниці й стануть у пригоді в подальшій творчій та педагогічній діяльності.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій

Висновки і рекомендації, зроблені в ході виконання кваліфікаційної роботи, можуть бути використані у творчій і педагогічній діяльності.

4. Наявність недоліків

Деяка «багатослівність» не є суттєвим недоліком роботи.

4. Загальна оцінка роботи

Кваліфікаційна робота виконана на достатньому фаховому рівні та заслуговує на позитивну оцінку.

Науковий керівник

старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Цебенко Л.І.
(прізвище, ініціали)

«06» червня 2025 р.

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

Оргіш Інни Володимирівни
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Зі спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво і реставрація

Освітній рівень перший (бакалаврський)

1. Тема дипломної роботи Композиція «Падаю. Вгору!»

2. Висновок про ступінь відповідності виконаної роботи дипломній кваліфікації і профільуючій спеціальності Дипломний проєкт відповідає усім вимогам до кваліфікаційної роботи освітнього рівня бакалавра

3. Перелік позитивних якостей роботи (з виділенням елементів творчості) Авторка створила композицію за мотивами твору Льюїса Керролла «Аліса в країні див». Це оригінальна авторська інтерпретація відомого твору, що отримала назву «Падаю Вгору!». Слід відмітити цікаве композиційне вирішення твору, професійне живописне виконання, але перш за все сучасну рефлексію молодой авторки на образи книги англійського письменника XIX століття. Вона використала образи казкового алегоричного світу, в який потрапила Аліса, як ілюстрацію до особистих переживань сучасной молодой людини в часи війни в Україні. Цей твір переосмислення подій сьогодення через призму оптимізму, а не драми. Він доводить, що універсальні образи Льюїса Керролла виявляються актуальними і сьогодні.

4. Перелік основних недоліків роботи суттєвих недоліків, які б впливали на загальний рівень кваліфікаційної роботи, не виявлено

5. Загальна оцінка роботи Кваліфікаційна робота здійснена на високому професійному рівні у поєднанні наукового дослідження із творчою практикою.

5. Висновок про можливість присвоєння випускнику кваліфікації Бакалаврська робота Оргіш І.В. «Композиція «Падаю. Вгору!» може бути представлена до захисту, дипломант заслуговує на присвоєння ступеня бакалавра

Рецензент Кравченко Наталія Іванівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва УДУ імені Михайла Драгоманова

Кравченко Н.І.
(прізвище, ініціали)

«25» листопада 2025 р.

Довідка
про результати антиплагіатної перевірки бакалаврської роботи

Комісією з академічної етики педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова здійснено перевірку бакалаврської роботи на тему: **Композиція «Падаю. Вгору!»**

студентки (та) 4 курсу спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація щодо дотримання норм академічної етики

ОРГІШ Інни Володимирівни.

За результатами аналізу роботи та аналізу звіту подібності, який було згенеровано з метою виявлення текстових збігів/ідентичності/схожості з використанням антиплагіатної програми Turnitin (10%) та StrikePlagiarism (4,43/6,16%), а також аналізу звіту подібності з метою виявлення візуальних збігів з використанням платформ Google і Pinterest, комісія дійшла до наступного висновку (*вибрати один з варіантів*):

1) Комісією *не виявлено* академічного плагіату. Виявлені текстові збіги є загальноновживаними фразами та повторювальними елементами оформлення наукового тексту. На с. 9 і с.11-12 технічна помилка (втрачені лапки) в оформленні цитати (посилання вказано). Візуальні збіги відсутні. Дана бакалаврська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

2) Комісією частково виявлений академічний плагіат. Дана магістерська робота може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

3) Комісією виявлено академічний плагіат (обґрунтування факту академічного плагіату додається). Дана магістерська робота не може бути допущена до захисту на засіданні Екзаменаційної Комісії.

4) Інше

Голова комісії

Секретар комісії

Матвієнко О.В.
(прізвище, ініціали)

Шулігіна Р.А.
(прізвище, ініціали)

Дата 2 червня 2025 р.

PAPER NAME

Орґіш_І_Диплом.docx

WORD COUNT

3203 Words

CHARACTER COUNT

21591 Characters

PAGE COUNT

18 Pages

FILE SIZE

53.7KB

SUBMISSION DATE

May 23, 2025 11:42 PM GMT+3

REPORT DATE

May 23, 2025 11:42 PM GMT+3

 10% Overall Similarity

The combined total of all matches, including overlapping sources, for each database.

- 9% Internet database
- 0% Publications database
- Crossref database
- Crossref Posted Content database
- 2% Submitted Works database

 Excluded from Similarity Report

- Bibliographic material
- Quoted material
- Cited material
- Small Matches (Less than 10 words)

Звіт подібності

метадані

Назва організації
Dragomanov Ukrainian State University
Заголовок
Орґіш_І_Диплом
Автор Науковий керівник / Експерт
Орґіш ІннаОлена Матвієнко
підрозділ
Dragomanov Ukrainian State University

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25
Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

3293
Кількість слів

25388
Кількість символів

Тривога

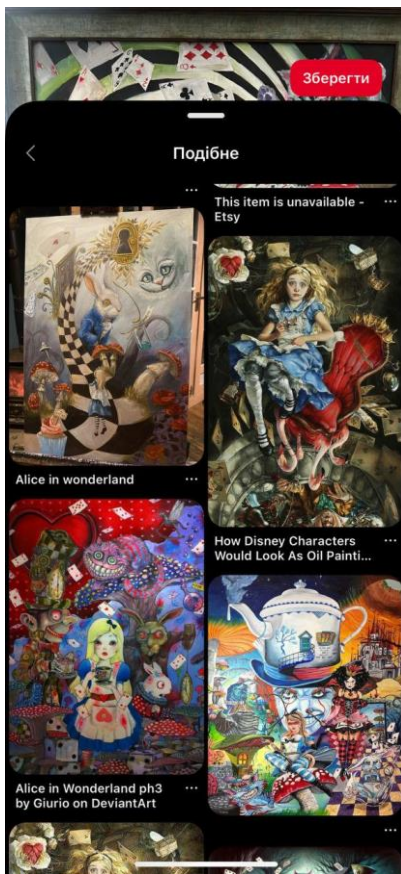
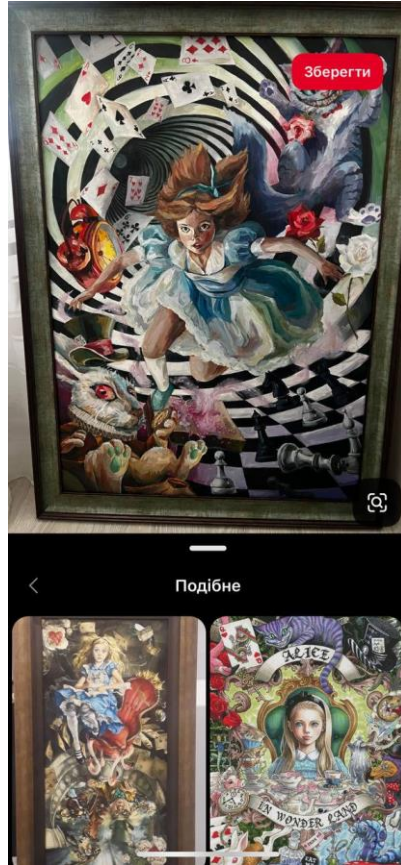
У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

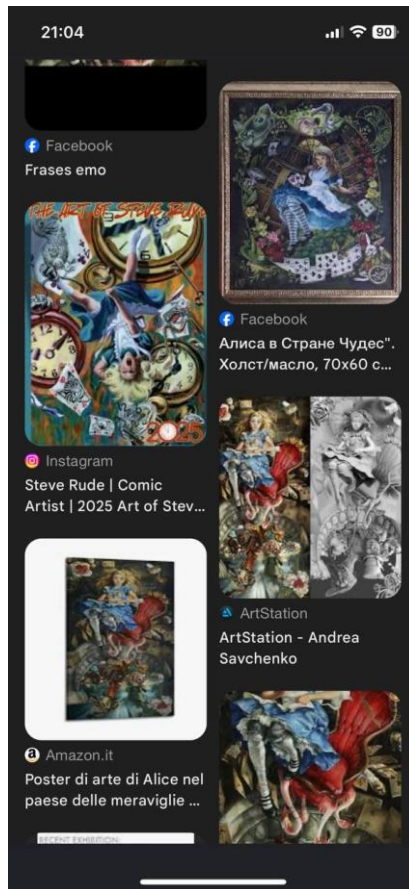
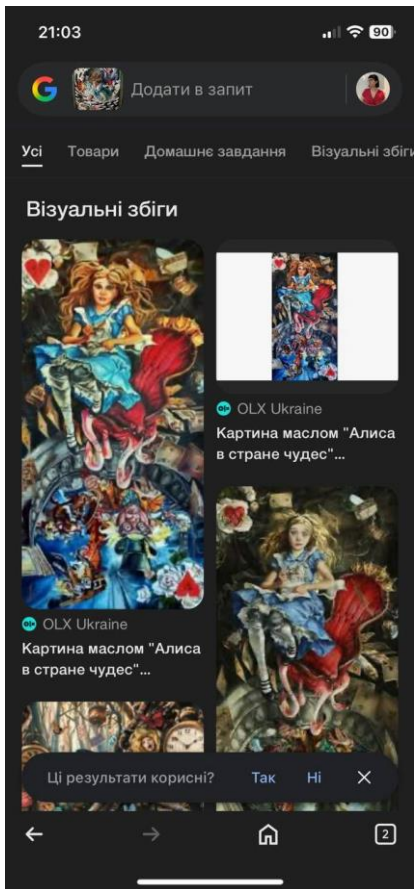
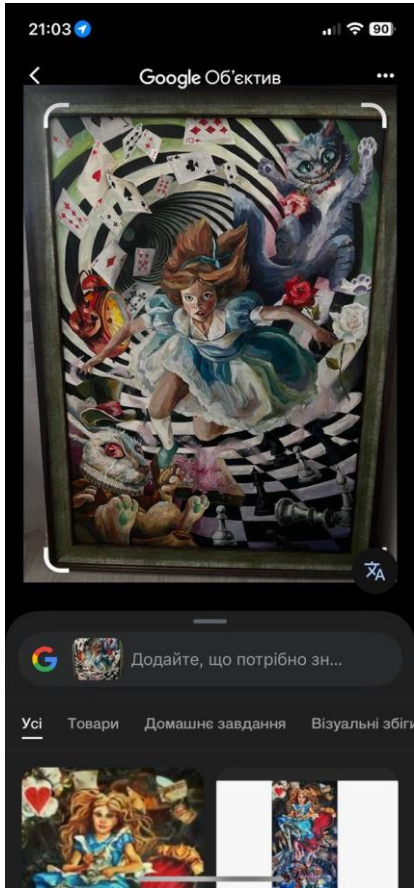
Заміна букв		2
Інтервали		0
Мікропробіли		18
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		10

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз			Копір тексту
ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	Воробей_А_Диплом 5/28/2025 Dragomanov Ukrainian State University (Dragomanov Ukrainian State University)	26	0.79 %
2	Воробей_А_Диплом 5/28/2025 Dragomanov Ukrainian State University (Dragomanov Ukrainian State University)	24	0.73 %

Зміст

ВСТУП.....	3
КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСЬКОЇ ТВОРЧОЇ КОМПОЗИЦІЇ ТА ТЕМУ «ПАДАЮ. ВГОРУ!»	6
АНАЛІЗ ХУДОЖНІХ АНАЛОГІВ І ПРОТОТИПІВ	8
ПРОЦЕС ТВОРЧОЇ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ОБРАЗОМ. КОМПОЗИЦІЙНИЙ І КОЛОРИСТИЧНИМ ВИРІШЕННЯМ	11
ВИСНОВКИ	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	17
ДОДАТКИ	19

ВСТУП

Актуальність теми. Головна проблема сьогодення – це війна. Вона є присутньою як в країні, так і в кожному з нас, в наших думках. Подолати сум'яття думок, втихомирити бурю голосів всередині та віднайти себе є дуже важливим елементом нашого сьогодення. Звернення до літературного джерела, яке несе в собі потужний гуманістичний меседж і його переосмислення в жанрі образотворчого мистецтва додає краплю оптимізму в наш непростий час. Це те, що спонукало до створення роботи «Падаю. В гору!», виконаній за мотивами твору світового мистецтва, книги Льюїса Керролла «Аліса в країні див».

Мета роботи - створити образотворчу композицію за мотивами твору Льюїса Керролла «Аліса в країні див».

Завдання дослідження

- проаналізувати авторську концепцію композиції за мотивами творчості Льюїса Керролла;
- виокремити основні художні підходи до інтерпретації творів Льюїса Керролла в образотворчому мистецтві;
- дослідити вплив культурно-історичного контексту на сучасне бачення твору Льюїса Керролла
- конкретизувати етапи творчого пошуку над авторською композицією за мотивами творчості Льюїса Керролла.
- створити власну композицію на основі власного задуму по сюжету з твору Аліса в країні див

Об'єкт дослідження - творчість Льюїса Керролла в інтепретаціях в образотворчому мистецтві.

Предмет дослідження - авторська художня інтерпретація твору «Аліса в країні див» Льюїса Керролла в образотворчому мистецтві.

Для вирішення виокремлених завдань дослідження використано такі теоретичні й емпіричні **методи**: аналіз, синтез, філософського узагальнення,

що стосується художньо-естетичних питань, теорії живопису, кольорознавства і творчості; *історико-культурний метод*, для розгляду мистецького твору в контексті змін соціокультурного простору; *систематизація і класифікація* - для формулювання сутності та змісту навчання акварельної техніки у закладах вищої освіти; *метод інтерпретації*, з метою розкриття символіки кольору, образів і композиційних рішень; *емпіричні спостереження*, для фіксації реакцій сучасної аудиторії на художній образ із цифровими символами.

Наукова новизна отриманих результатів:

- вперше запропоновано авторську концепцію композиції за мотивами творчості Льюїса Керролла;
- виокремлено основні художні підходи до інтерпретації творів Льюїса Керролла в образотворчому мистецтві;
- конкретизовано етапи творчого пошуку над авторською композицією за мотивами творчості Льюїса Керролла.

Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення отриманих результатів полягає у створенні оригінального, самобутнього твору мистецтва, який може бути використаний у різних сферах культурного, освітнього та соціального життя. Представлені дослідницькі матеріали мають потенціал для включення до навчальних програм з історії мистецтва, соціології та культурології як приклад глибокого зв'язку між мистецтвом та актуальними соціальними проблемами сучасності. Вони також можуть слугувати ефективним інструментом для розвитку критичного мислення, аналітичних навичок та рефлексії над світоглядом у школярів та студентів університетів.

Окрім освітнього аспекту, результати дослідження мають значний культурний та соціальний потенціал: їх можна представити у формі виставкових проектів, публічних лекцій, конференцій та науково-практичних семінарів, що сприятиме формуванню простору для активного діалогу з тем, порушених у творі мистецтва. Ця робота не лише висвітлює проблему, а й

спонукає до обговорення способів її розуміння та подолання за допомогою художнього бачення.

Завдяки цьому кваліфікаційна робота відкриває широкі можливості для практичного застосування отриманих результатів, служить прикладом синтезу творчості та наукового аналізу, а також сприяє глибшому розумінню ролі мистецтва у відображенні та перетворенні соціальної реальності.

КОНЦЕПЦІЯ АВТОРСЬКОЇ ТВОРЧОЇ КОМПОЗИЦІЇ ТА ТЕМУ «ПАДАЮ. ВГОРУ!»

Головна героїня книги Льюїса Керролла «Аліса в країні див» - дитина, яка до безмежжя зацікавлена світом навколо себе, охоплена бажанням дізнаватися нове та знаходити нові знайомства. По сюжету оповіді Аліса потрапляє (падає, занурюється) в дивовижний світ. «Аліса в Країні Див» наповнений яскравими персонажами, кожен із яких має унікальні риси характеру, темперамент і символічне значення. Вони не лише створюють атмосферу історії, а й відображають певні соціальні чи філософські ідеї. Головною ідеєю роботи є внутрішня боротьба кожної людини в умовах складних обставин, таких як війна чи важкі життєві ситуації, де ми стикаємося з труднощами, болем і стресом. Ця боротьба є тим двигуном, що визначає наші вчинки, наші реакції на зовнішній світ і наше сприйняття того, що відбувається. Коли здається, що неможливо знайти вихід, ми знаходимо сили побороти обставини, вирішити проблему. Це схоже на ситуацію, описану в книзі «Аліса в країні чудес», де головна героїня на своєму шляху постійно стикається з труднощами, але кожного разу, падаючи, піднімається і рухається вперед, відкриваючи для себе нові можливості та ідеї.

Особливої цінності дослідження набуває в контексті творчості Льюїса Керролла та його культового твору «Аліса в Країні Чудес», який поєднує в собі елементи філософії, психології та абсурдного мислення. Образи та символи, використані Керроллом, показують складність людського сприйняття реальності, вплив соціальних норм на особистість та пошуки власної ідентичності. Результати цієї роботи також можуть бути використані для аналізу соціальних проблем засобами мистецтва, допомагаючи виявити їх неоднозначність та можливі шляхи вирішення. Ця робота також сприяє нашому розумінню того, як твори мистецтва можуть формувати альтернативні способи сприйняття реальності, подібно до того, як Керролл відображає людську цікавість, сумніви та розуміння світу через подорож Аліси [5].

Країна Див - це місце, де логіка та здоровий глузд не завжди мають значення, де кожна дія може бути як кроком вниз, так і кроком у нову реальність, в якій все можливо. Падіння дівчинки в такій ситуації не є катастрофою, це своєрідний акт пробудження, що змушує її переосмислити всі свої уявлення про світ і себе.

Через персонажів книги «Аліса в країні див» та сюжетних ситуацій, які з ними відбувались, можемо візуалізувати та провести аналогії з сьогоденням, з людьми, які так само перебувають у стані незрозумілості та розгубленості. Головною героїнею твору є Аліса, яка потрапляє до невідомого, але цікавого місця, де на неї чекають різні несподіванки і небезпеки, з яких вона повинна знайти вихід. Важливу роль у сюжеті відіграють персонажі, які супроводжують Алісу під час її подорожі, вони допомагають їй подолати всі перешкоди. На своєму шляху головна героїня зустрічає багато антагоністів, які намагаються ускладнити її шлях, лякаючи та збиваючи її з пантелику. Аліса символізує те, як важливо не зупинятися навіть у найскладніші моменти, як важливо не піддаватися на всі труднощі і не ставити на собі тавро поразки.

АНАЛІЗ ХУДОЖНІХ АНАЛОГІВ І ПРОТОТИПІВ

Аналізуючи твір "Аліса в країні див" Льюїса Керролла, можна побачити, як концепція "Падаю. В гору!" відображає процес трансформації головної героїні через її подорож у фантастичний світ, де реальність і абсурд переплітаються.

"Аліса в країні див" стає не тільки пригодницькою історією, а й глибокою метафорою процесу самопізнання. Даний твір був екранізований в мультфільмах, фільмах, інтерпретований у балетних і оперних виставах, мюзиклах. Ця казка є великою знахідкою у мистецькому світі. Її можна трактувати як з психологічного, так і морально-етичного аспекту. І кожен може знайти себе в цій розповіді. Взаємозв'язок «Аліси в країні див» з сучасністю вбачаємо в розумінні, що подорож дівчинки - метафора особистісного зростання та протистояння, а негативні персонажі показані як символи перешкод.

Існує понад триста наборів ілюстрацій, створених художниками з усього світу, і їх кількість постійно зростає. Історично першим ілюстратором був сам Керролл, який 26 листопада 1864 року подарував Алісі Лідделл рукопис книги з 37 власними малюнками.

Перші видання книг були ілюстровані малюнками Джона Теннієла. На початку своєї співпраці з Льюїсом Керроллом ілюстратор Джон Теннієл відзначився перш за все як автор швидких і точних малюнків, виконаних на аматорському рівні. Тим не менш, саме художній стиль художника привернув увагу письменника, який вирішив обрати його для оформлення першого видання «Аліси в Країні Чудес». З часом ці ілюстрації набули «канонічного» статусу та стали невід'ємною частиною сприйняття твору. Після перегляду робіт Теннієла погодився створити сорок дві ілюстрації - саме ту кількість, на якій наполягав Керролл. Спочатку ілюстратор погодився на умову повного підпорядкування авторській ідеї, але згодом він активно брав участь у формуванні візуальної концепції книги, ставши її повноправним співавтором.

Цікаво, що особисте захоплення Теннієла бальними танцями вплинуло на пластичність фігур - багато з них зображені в позах, що нагадують рухи з класичного балету. Ілюстрації Джона Теннієля стали невід'ємною частиною сприйняття творчості Льюїса Керролла: Теннієл створив зображення Аліси, Білого Кролика, Божевільного Капелюшника та Чеширського Кота, які стали каноном. Перші ескізи художник створював на папері, але остаточні картини виконав безпосередньо на дерев'яних дошках з самшиту. Видавець книги, Олександр Макміллан, замовив гравюри у братів Делзелл, яких тоді вважали майстрами-граверами в Лондоні. Едвард Делзелл відповідав за створення скульптурних форм. Щоб уникнути пошкодження оригінальних пластин під час друку, він запропонував виготовляти безпосередньо з дерев'яних форм копії, а використовувати їх гальванопластичні зліпки. З різьблених форм були зняті копії, з яких було надруковано перше видання. Завдяки такому підходу вдалося зберегти унікальну структуру дерев'яних пластин та забезпечити високу якість відбитків.

У 1907 році права на виняткову публікацію книги минули, і в цьому ж році 12 різних художників створили свої версії ілюстрацій.

Роботи, створені Артуром Рекхемом до «Пригод Аліси в Країні Чудес» Льюїса Керролла у 1907 році - одні із перших кольорових ілюстрацій до книжки. Ці ілюстрації відрізняються від оригінальних малюнків Джона Теннієля тим, що вони більш казкові, містичні та навіть трохи тривожні. Він інтерпретував персонажів відповідно до власного художнього бачення, зокрема створюючи виразні, часом гротескні істоти, що відображали дивність та нелогічність світу Керролла. Також ілюстрували в кольорі такі творці: Туве Янссон 1966, 56 ілюстрацій, Ніколь Клавеля (1972), Чарльз Робінсон (2013), в Україні ілюстрації до книги створила Гапчинська Євгенія Геннадіївна [6].

Сальвадор Далі. «Дивлячись на картини творця, може скластися враження, що художник спіткнувся, стрибнув в кролячу нору власного розуму і раптово впав в безплідну пустелю, представлену абстрактними об'єктами та істотами. Сальвадор Далі і письменник-математик, автор «Аліси в Країні див»

Льюїс Керролл здаються ідеальною парою - двома людьми, чії уми подорожували далеко за межі людської уяви.

Далі використовував характерні сюрреалістичні прийоми, такі як спотворення простору, розчинення форм і незвичайні перспективи. Аліса зображена маленькою дівчинкою, яка стрибає через скакалку. Це символізує рух між світами - реальним і фантастичним.

У серії переважають яскраві акварелі, які надають ілюстраціям казкового характеру. Далі використовував у роботі свої традиційні символи, такі як танучі годинники, довгоногі істоти та змінена перспектива, що робить його Алісу унікальною» [7].

Коли один шведський видавець запропонував письменниці і художниці Туве Янссон, авторці незвичайних історій про мумі-тролів проілюструвати Алісу в Країні чудес, одну з найпопулярніших книг для дітей та дорослих, вона була дуже схвильована. Видавець сподівався отримати щось особливе. Очікування його не підвели. Побачивши ілюстрації, він відправив художниці термінову телеграму: «Вітаю! Ви створили шедевр!».

Самобутні персонажі української художниці Євгенії Гапчинської - зворушливі, наївні, кумедні та дуже милі - надають знаменитій казці англійського письменника душевності та затишності. Її Аліса зовсім не схожа на жодну свою попередницю. Це чарівна дівчинка з рожевими щічками та круглим личком, проте вона - особлива, тому і подорож у країну див в її компанії буде незвичайною.

Художник-ілюстратор Владислав Єрко створив надзвичайно вишукані і точні, сповнені музичної гармонії ілюстрації до двох книг Льюїса Керролла - «Аліса в Країні Див» та «Аліса в Задзеркаллі».

ПРОЦЕС ТВОРЧОЇ РОБОТИ НАД ХУДОЖНІМ ОБРАЗОМ. КОМПОЗИЦІЙНИЙ І КОЛОРИСТИЧНИМ ВИРІШЕННЯМ

Творча робота над картиною, яка становила суть кваліфікаційної роботи, була не лише художнім завданням, а й способом вираження власного бачення сучасних психологічних та соціальних змін крізь призму класичної літературної спадщини. Ідея інтерпретації «Аліси в Країні Чудес» Льюїса Керролла в сучасному контексті народилася з мого власного досвіду та спостережень за тим, як сучасна людина взаємодіє з інформацією, реальністю та уявою. Робота Керролла, яка сама по собі є метафорою зміненого сприйняття, стала ідеальною основою для візуального розуміння втрати контакту з реальним світом, емоційної глибини та внутрішньої цілісності.

Творчість Керролла супроводжувала авторку в дитинстві, але з роками вона набула нового значення. Творча робота заключає собою завдання не лише відтворити знайомі сцени, а й зберегти ключові ідеї класичного тексту, одночасно оновлюючи їх за допомогою сучасної образної мови. Прототипом для твору стала сцена падіння Аліси - момент переходу від реальності до світу абсурду та фантазії та переходу з дитячого світу у дорослу реальність. Цей мотив було обрано як символ метафоричного падіння в сучасний інформаційний простір, у якому людина одночасно губиться і знаходить себе.

Перший етап роботи полягав у визначенні рівня авторського створення композиції. Важливо було зберегти логіку композиції - падіння висот, хаос об'єктів, дезорієнтуючий спіральний рух - і наповнити ці елементи символами сучасної візуальної культури: шахами, картами, годинниками, квітами та елементами цифрової естетики.

Особливу увагу приділяли кольору. Було створено кілька кольорових ескізів, досліджуючи можливість поєднання класичних пастельних тонів з яскравими, психоделічними кольорами для передачі гіперреальності. У фінальній версії зберігається баланс між ніжним тоном шкіри персонажів та

яскравими, майже неоновими вставками, що створюють відчуття штучності та підкреслюють тему розмиття межі між реальністю та вигадкою.

Головна героїня, Аліса, зображена в центрі композиції у стані польоту. Її обличчя не наївне але пронизливе та у розпачі. Її погляд спрямований прямо вперед, ніби вона не просто падає, а й шукає вихід. Зображення Чеширського Кота з його типовою іронічною посмішкою символізує гнучкість мислення та божевілля, а Білий Кролик з годинником - втрачений час та страх. Усі персонажі, попри динаміку композиції, мають емоційно відсторонений вираз обличчя - це підкріплює загальне уявлення про емоційну ізоляцію в сучасному світі.

Окремою складністю був процес досягнення композиційної єдності: важливо було, щоб візуальні посилення на класичні ілюстрації Джона Теннієла були впізнаваними, але не буквальними. Цього досягали шляхом зміни ракурсів, експериментів з пропорціями та деталізації об'єктів. Глибина простору досягається не лише за рахунок перспективи, а й за допомогою кольорних контрастів: яскравий центр і темні краї зображення створюють ефект затягування глядача у внутрішній простір полотна.

Композиція динамічна, побудована у вигляді спіралі, що створює ефект падіння, занурення в інший вимір. Ця конструкція відсилає до оригінальної сцени з твору - падіння Аліси в кролячу нору, але тут вона інтерпретується як багатоплановий простір, що поєднує час, простір та символи. Шахові фігури з низу та гральні карти зверху символізують вибір і правила та стратегію, які постійно змінюються. Аліса ніби перестрибує через них, намагаючись зберегти рівновагу у світі, де логіка перестала працювати. Це посилення на дорослішання, коли дитина стикається віч-на-віч із мінливістю та абсурдністю навколишнього світу.

Також головним елементом в роботі є контраст (фр. *contraste* - протилежність) - прийом, що дозволяє досягати максимальної виразності якостей предметів або явищ через їх протиставлення. Зіставлення вертикалей і горизонталей в композиції, кольорових і світлотіньових плям дозволяє

моделювати об'ємність форми, виражати просторові відношення, посилювати експресію характерів і пластичність цілого. Колірний контраст, зазвичай, полягає у зіставленні додаткових кольорів або кольорів, що різняться за своєю світлістю. Тональний контраст полягає у зіставленні темного і світлого [11].

Робота виконана в авторській змішаній техніці, що поєднує плавні мазки пензля, декоративні лінії та ніжні переходи кольорів. Картина використовує принципи художньої мови постімпресіонізму, з особливим акцентом на кольорі як засобі емоційного впливу. Кольорові рішення частково імітують стиль Ван Гога (як символ внутрішньої напруги), але також використовують цифрову палітру: неонові відтінки рожевого, лимонного, бірюзового.

Весь твір став не лише візуальною інтерпретацією сюжету Льюїса Керролла, а й емоційним висловлюванням про стан сучасної людини. Він поєднує елементи дитячої казки, філософський підтекст та художній аналіз сучасності. Бо, як і Аліса, ми всі шукаємо відповіді у світі, який постійно змінюється та не має чітких правил.

ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи було здійснено дослідження, що поєднало аналіз класичного твору Льюїса Керролла «Аліса в країні див» із сьогоденням. Особливу увагу було приділено візуальній мові, що дозволило адаптувати це у власному оригінальному проєкті, надаючи сучасного значення та нового емоційного змісту. Використання символів, кольорних рішень та композиційної побудови дозволило не лише по-новому переосмислити літературний матеріал, а й адаптувати його до сучасного візуального контексту. У роботі було підкреслено актуальність класичного тексту, показано, як мистецтво може підтримувати живий зв'язок між літературною спадщиною та сучасною аудиторією.

1. Під час роботи було проаналізовано авторську концепцію композиції за мотивами творчості Льюїса Керролла, а саме авторська композиція за мотивами творів Льюїса Керролла є результатом глибокого розуміння образної структури його казкового світу. Головна ідея полягає у візуалізації внутрішнього світу головної героїні, Аліси, крізь призму сюрреалістичного простору. У творі використовуються абсурдні символи, логічні ігри та зміни масштабу, щоб передати психологічний стан персонажів та підкреслити філософську глибину першоджерела. Бачення автора базується на контрасті між реальністю та фантазією, де простір і час нестабільні та мінливі.

2. Основні художні підходи до інтерпретації творів Льюїса Керролла в образотворчому мистецтві були виокремлені в таких аспектах: візуальне мистецтво представляє роботи Керролла в різних формах:

- класичний ілюстративний стиль (Джон Теннієл), що характеризується чіткою лінійністю та деталізацією гравюри;
- сюрреалістичний підхід (Сальвадор Далі), який підкреслює філософський та психоаналітичний підтекст твору;
- сучасні художні інтерпретації з використанням технік цифрової графіки, колажу та інсталяції.

3. До того ж, досліджено вплив культурно-історичного контексту на сучасне бачення твору Льюїса Керролла. Це заключається в інтерпретації твору та його психологічного трактування. Сучасний образ творів Керролла формується сильним впливом постмодерністської культури, в якій межі між жанрами, стилями та наративною логікою розмиті. Історичні події, соціальні зміни та технологічний прогрес сприяли появі нових інтерпретацій образу Аліси - від символу дитячої наївності до метафори внутрішньої свободи та критики соціальних норм. Сучасні інтерпретації включають феміністичний дискурс, екзистенційне дослідження та аналіз кризь призму травматичного досвіду. Культурні тенденції впливають на колірну гаму, композицію та вибір персонажів у візуальних адаптаціях.

4. Конкретизовано етапи творчого пошуку над авторською композицією за мотивами творчості Льюїса Керролла. Етапом першим було - аналіз першоджерел – поглиблене читання та інтерпретація ключових сцен; Другим етапом - Визначення провідного образу, вибір центрального епізоду чи персонажа для художнього осмислення; Третім етапом - пошук стилістичного рішення - експерименти з техніками (олійний живопис, комп'ютерна графіка), структурою композиції, матеріалами, колірною палітрою, фактурою; Четвертим етапом - ескізне та композиційне моделювання - створення кількох варіантів розташування елементів на площині з урахуванням ритму, глибини простору та емоційної виразності; П'ятим завершальним етапом - остаточна реалізація - завершення твору відповідно до задуму та засобів художньої виразності.

5. В результаті роботи над дипломом було створено власну композицію на основі власного задуму по сюжету з твору Аліса в країні див. Оригінальна композиція за мотивами твору Льюїса Керролла «Аліса в Країні Чудес», що представляє момент невагомості. Центральний образ Аліси динамічно вписується у вигнутий простір спіралі, символізуючи втрату контролю, хаос та перехід між світами. Навколишнє середовище героїні наповнене знаковими елементами - гральними картами, шаховими фігурами - як елемент азарту та

стратегії. Чеширським котом та Білим Кроликом - які разом створюють метафору внутрішнього світу. Багата гама кольорів, поєднання реалістичних та фантастичних форм, а також символіка часу та ірреальності підкреслюють сучасне прочитання класичного твору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.Глейзер, Мілтон. Drawing is Thinking. Overlook Press, 2008.
- 2.Спектор, Кетрін. The Art of Alice in Wonderland. Flame Tree Publishing, 2011.
- 3.Ільїн, М. О. Основи композиції в образотворчому мистецтві. Львів: Світ, 2018.
- 4.Льюїс Керрол Аліса в Країні Чудес "АБАБАГАЛАМАГА", 2001 OCR та коректура Aerius (aelib.org.ua), 2003,mandroid76 (mandroid76srv.org.ua, 2010. 67с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Lewis_Carroll/Alisa_v_kraini_chudes.pdf?PHPSESSID=6iu07rf5sailbcajcp4vhp27g3
5. Л. Керролл. "Аліса в Країні Див". Утілення ідеї особистої свободи, вільного мислення й творчого ставлення до життя. URL: <https://vseosvita.ua/lesson/l-kerroll-alisa-v-kraini-dyv-utilennia-idei-osobystoi-svobody-vilnoho-myslennia-i-tvorchoho-stavlennia-do-zhyttia-412475.html>
- 6.Презентація Художники-ілюстратори книги«Аліса в країні Див» URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-hudozhniki-ilyustratori-knigi-alisa-v-kra-ni-div-237431.html>
- 7.150 років виданню “Аліси в країні чудес” - нікальні ілюстрації Сальвадора Далі (1969) URL: <https://newssky.com.ua/150-rokiv-vidannyu-alisi-v-krayini-chudes-unikalni-ilyustratsiyi-salvadora-dali-1969/>
8. Сова. О.С. Формування художньо-педагогічних умінь майбутніх учителів образотворчого мистецтва в процесі пленерної практики: дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2018. 325 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/dicer/%D0%9A_26.053.24/Sova.pdf
- 9.Спектор, Кетрін. The Art of Alice in Wonderland. Flame Tree Publishing, 2011.
10. Шевнюк. О.Л. Історія мистецтв. Київ. Освіта України. 2015. 452с
11. Шевнюк О.Л. Словник термінів образотворчого мистецтва. К., 2013. 97 с.

12. Аліса в Країні Див (Disney) - режисер Тім Бертон [Електронний ресурс]. URL: <https://ua-zone.biz/5765-alisa-v-strane-chudes.html>

13. Аліса в Задзеркаллі (Disney) продовження фільму 2010 року [Електронний ресурс]. URL: https://uakino.me/filmy/genre_adventure/2998-alsa-v-zadzerkall.html

14. Pinterest. Колекції ілюстрацій “Alice in Wonderland Illustration” [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pinterest.com>
(<https://www.pinterest.com/>)

15. Tate “The Many Faces of Alice” [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tate.org.uk/art/art-terms/a/alice-in-wonderland>

16. YouTube “History of Alice in Wonderland Illustrations” by Art History School [Електронний ресурс]. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ldEfrLrkQqA>

ДОДАТКИ

Додаток А, роботи художників

1.

2.

Рис. А. 2. Джон Тенніел. 2.1. Від гігантської Аліси втікає Кролик

2.2. Аліса зустріла Гусеницю, 1865

1.

2.

Рис. А. 1. Артуроа Рекхема. 1.1.Переверніть їх. 1.2. Шалена чайна вечірка, 1905

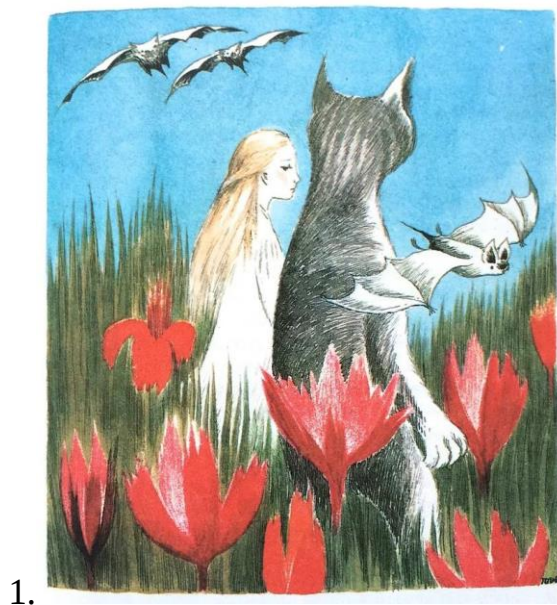

Рис. А. 4. Туве Янссон. 4.1. Вниз по кролячій норі.

4.2. Зустріч з Гусеницею, 1966

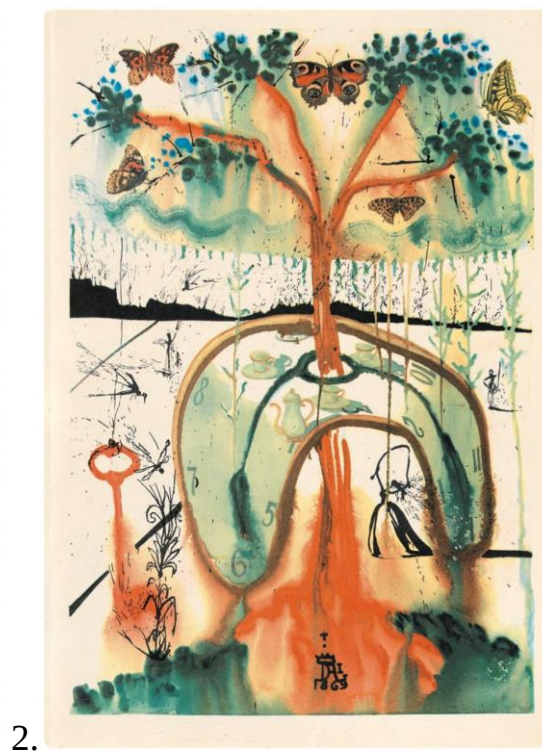
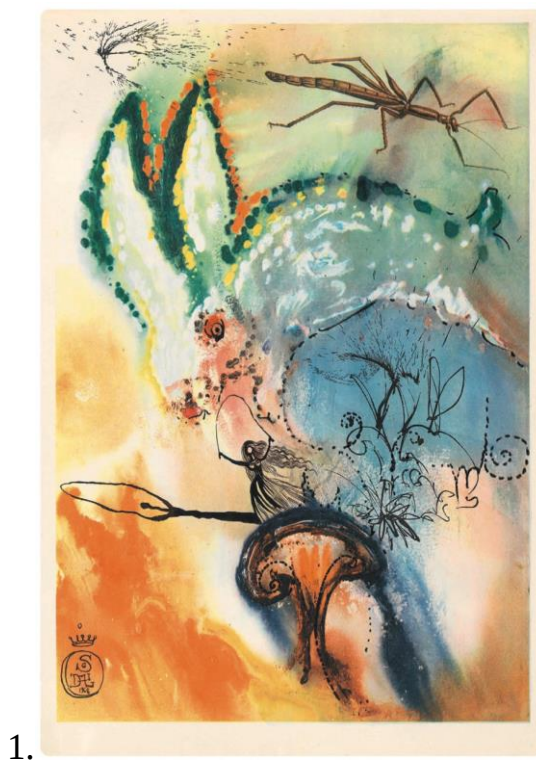

Рис. А. 3. Сальвадор Далі. 3.1. Вниз по кролячій норі 3.2. Шалена чайна вечірка, 1969

1.

2.

Рис. А. 5. Гапчинська Євгенія. 5.1. Падіння у кролячу нору.

5.2. Шалена чайна вечірка, 2008

1.

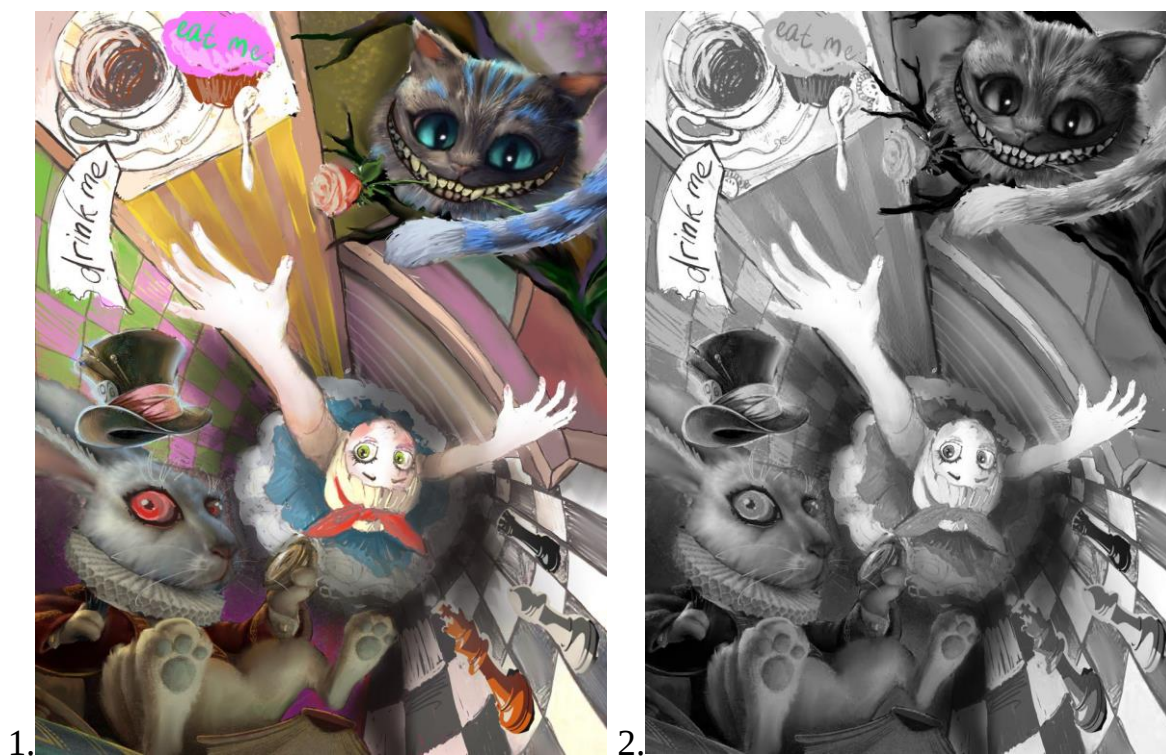
2.

Рис. А. 6. Владислав Едвардовіч Єрко. 6.1. Аліса з фламінго.

6.2. Перефарбовування троянд, 2009

Додаток Б

Розроблення ескізів

1. Створення ескізів Рис. Б. 1.1 Перший етап композиційного пошуку
Рис. Б. 1.2 Монохромне переведення першого ескізу для пошуку полутонів.

2. Пошукові ескізи Рис. Б. 2.1 Перший етап композиційного пошуку.
Рис. Б. 2.2 Другий етап композиційного пошуку.

1.

2.

3. Готовий візуальний референс створений методом колажування

Рис. Б. 3.1. Етапи роботи над ескізами

Рис. Б. 3.2. переведення монохром для пошуку контрастів.

1.

2.

4. Колористичний пошук Рис. Б. 4.1./4.2 Підбір кольорної гамми.

Додаток В

поетапне створення творчої роботи

1. Перенесення ескізу на полотно. Рис. В. 1.1 Лінійна побудова композиції.

Рис. В. 1.2 Етап першої прописки.

2. Прописка загальних колірних площин. Рис. В. 2.1. Розкладання роботи за плямами. Рис. В. 2.2 Деталізування та уточнення об'єктів.

Рис. В. З.Готова та оформлена робота

Авторська творча композиція «Падаю. Вгору!».